№ 13. Neue Jüdische Zeitung. I. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

דיא „נייע ייִדישע צייטונג" ערשיינט יעדען פרייטאג.

פּראָנומעראַציאָנס - פּרייז: נאַנציאָהריג 4 פל. אָ. וו. האַלביאָהריג 2 „ „ „ פיערטעלאָהריג 1 „ „ „

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן בעפינדען זיך: Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואָהן אויך דיא פּראָנומעראַציאָנס-געלדער צו זענדען זיך.

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריכנעט.

ב"ה בודאַפּעסט, ו׳, ז׳ אמור — Budapest, Freitag, den 6. Mai 1881. — שנת תרמ"א לפ"ק.

פּראָנומעראַציאָנס-איינלאַדונג.

מיט דער אַרלייגונגען נומער 13 אונזערס בלאַטעס איז דאס ערסטע פיערטעלאָהר צו ענדע. ווי בישטען דערסאַלב יעצו אונזערע נעמרטען אַבאָנענטען, דערען אַבאָנענמענט מיט דיעזער נומער צו ענדע קומט, איהר אַבאָנענמענט ערנייערן צו ווּאָללען, דאַמיט אין דער רעגעלמאַסיגען צוזענדונג אונזערס בלאַטעס קיינע אונטערברעכונג איינטרעטט. עס איזט אַס בעסטען, זיך דיעזע דער בעזיגלעטשטן אָפּטס-אויסוויזונגען צו בעריכטיגען.

ניי-איינשרייבונגען אַבאָנענטען לייפּציג ווי איזט פערלאַנגען אונד זאָ ווייס אונזער אַדרעסאַ דיעסע, דיא בוחהער ערשיינונגען אַפּטשטעלונגען אונזערס פאַלליגאָטאָנס, דאס „פערטעלפּעריעדיגען" מעגען פערשיינען דעס אַבאָנעמענטס אַן 10 קר׳ נאַכאַס נאַך דיא אדמיניסטראַציאָן דער „נייען ייִדישען צייטונג" בודאַפּעסט, שיפפמאַנגאַססע 6.

דיא נייעסטען יודענפּעראָל-גרונען.

בודאַפּעסט, 5. מאַי.

עס זינד טרייריג נאַכריכטען, וועלכע אונס פאַן אַללען זייטען צוקאָממען, עס איזט אַלס אָב דיא פירבעדלכען צייטען דעס אַלטען פאַנאַטיסמוס מיט אַלל זיינעם ווידערגרוילליכען פאָלגען ווידער אויפגעלעבט צו ווערדען, אַלס אָב ווידערקעהרען זאָלדעטען יעצו פינסטערען טאָג אין אַיינלעגען דער מעגיס דען מיטיגען אַכטעטע פּרעסאַלנטע, עטעטע, בערייטבעט אונד מאַרדעטע, נור איס דעם אייגענען גרונדע ווילען, וויל עס אייגעס אונדערען גלייכען אַנגעהאַרען, אַלס אייסערלאַלב דעס געזעטצעס שטעהענדע בעטאַכטעט וווערדע.

דאס אבער איזט מאַנלַך וואָר, דאס מאַן, דאס דאַרף דיטש נישט מעהר מאַנלַך זיין, דענן אַלס דער ווּרף פאַן קייגעס געזעטצעס געגען פּרעפאַלנונגען געשטאַנד וואָר, דאַ נאַב עס עבען קייגע אייגענשאַפט; אונד אייזר וואַהל איזט ווייניג גוט אייגענע אונד אַללַין פאַן דעם וואַהלען, דענן גוטגרונדען אייגעס אייגענעלען מאַכטאַבערס אַב. דאַשטיר דער נישט דאס לעבענדיגע בעכטסגעפיהל אים בזוגען אונד איזט זאַמטס קיינען גרונד, דיא ווּרף צו שאַנדען, זאַ נאַב ער זיא דעם אַדען געזעטצע, דאס צו אַללען דיא ווּרפען פאַלגונג וואָר פערטיג.

דייטע אבער זינד דיא אייראָפּאַישען שטאַטען-שטאַאַטען, דייטע געלטען אבערהאַלב דעכט אונד געזעטץ אונד דעזע שטעהרען אַדער אַלס זעלבסט דער אַללַין דעם הערשערס, דעזע געזעטצע אבער, וועלכע דיא ווּרף דיא אַלטען פּפּפּעלגען אייפערלעגען זיא דען אַנדערען בעגעגנונגען, גרויאַדען אַדער דעזעלבען עבענט, דעזעלבען שטען, זיא דען אַנדערען בורגערן.

דאס איזט עס, דאס דיא פיינדע דעס ייִדען-טהומס בעריכטיגען אַללַין, דיא ייִדען אַלס אייסערלאַלב דעס אַלטען גרונדעטע שטעט-הענד צו בעטאַכטען? קאָמפּפּען אונזערע יאָהרען נישט אין דען ווידען אַדערען מיטבורגער-גער פיר מאַנס אַפּטשטראַלאַנד? אַב אַבער אידער פיר דיא עהרען דער פאַהנען פערגאַסעסענעס בלוט דען מאַדען זייגער אַטאַ? טראָטז דער ווּרף צוי עדאַלטשטן דעס שטאַאַטעס זייגער ביא אַלס דיא אונדערען? אונד דיינע שטייער-גראַשען גיבט עבען זאָ פאַללווערטהיג, גיבט עבען זאָ ווייטער פערדענט? אַלזאָ איזט דיטש אַללַין פּפּפּעלבען, אייך דער אונדערען דיטש נאָר מיינע דעבטען; פערטאַנט זיך דאס מיט דעם גייסטע דער צייט?

עס איזט אבער נאָר גיבט דער צייטגייסט, וועלכער דיא נייען ייִדען-הענדען אונד ייִדענפּפּפּאַלגונגען פערשולדעט. עס איזט דאס פיעלטעהר אין אַנדערער, קראַנקהאַפטער צייטשאַנד דער צייט, וועלכע אייך מאַנכען פאַללערן שייער לאַסטעט, דעם אַפּקע אַללער לעבענס-פיינדע ווידער. אוהם דיא פיינדע אין דער עקסטעמען בעגיגמוס, עס פיהלען לאַסט, דאס גיבט אַללעס מיט רעכטען דינגען צוגעהען. דאס אירגעדט עטוואס גיבט ריכטיג איזט. דא אבער דאס פאַללַך דענקפיל איזט אונד אינפּפּאַמענדע דער יאָבע אייך דען וואהרען גרונד צו געהען, זאָ גייהט עס אין דייער אירטהיילסלאוזיגקייט נאָך דעם ערסטען בעגיגמוס דאס אוהם צור האַנד לייגען, אוהם עס פיר דאס שלעכטיגקייט דער צייט פערבעסיערלַך צו מאַכען. אונד זאָ מיסטען, ווי אייגען, אייך דייטשמאַל ווידער דיא ייִדען הערהאַלטען.

ווי פינדען ווּר דיא ייִדען-הענדען? אין דעם פאַן דען מאַי-אַל-דייטשאַר אַטשען אונטערראַבעגען דייטשלאַנד אונד אין דעם פאַס גיהילסמען אונד ווידערהולען דיא אַלטאַר. אין וואַלדאַנגאַזיהטען, פאַן דייזעס מאַדעגען מאַיאַלען קראַנקהייטען גיבט אונגעטעהטען לאַדען, קענגס מאַן דיא ווידערפערפאַלגונגען גיבט.

וואַהל טראַטען אייך הייז אונד דא ערשיינונגען אין אינזערעס פאַטערלאַנדע אייך, וועלכע אייך אייגאַזיהטיג ייִדענהעצער-באַנדע בעגעגען לאַסטען. אין וואַלדאַנגאַזיהטען, פאַן דייזעס מאַדעגען מאַיאַלען קראַנקהייטען גיבט אונגעטעהטען לאַדען, קענגס מאַן דיא ווידערפערפאַלגונגען גיבט.

וואַהל טראַטען אייך הייז אונד דא ערשיינונגען אין אינזערעס פאַטערלאַנדע אייך, וועלכע אייך אייגאַזיהטיג ייִדענהעצער-באַנדע בעגעגען לאַסטען. אין וואַלדאַנגאַזיהטען, פאַן דייזעס מאַדעגען מאַיאַלען קראַנקהייטען גיבט אונגעטעהטען לאַדען, קענגס מאַן דיא ווידערפערפאַלגונגען גיבט.

נעפאַהרליכער זינד דיא ייִדען-הענדען אין דייטשלאַנד, דיא דא אין דעם דייטשאַנדער אייגע שטעהט אונד אין דייטשאַנד, דיא אין אַנדערען בלוטגעטעס מאַנאַרך דען אבגרונד גיבט זעהען וועלל, אין וועלכען עס ווירד ווייגע האַלטשטאַרדיגקייט זיך ווייטער אַנדען.

דאס ווייטהטהום אבער, וועלכעס אַהרהונדערטעטער דעס קאַמפּפּפּס אונד דער פּפּפּאַלגונגען דעגרייך אבגעטשאַנדען האַט, ווירד וואַהרליך אייך דיא קראַפט האַבען, אייגען אַלטערטיהאַבען קאַנדעלער אונד אייגען פערבלעגדעטען מאַנאַרכען צו אבערווינדען. דענן דיא מאַכט דיעזער בעגיגמוס אייגאַנדערטיהעלען, דיא מאַכט דעס ווייטהטהומס אבער איזט אייך ווייניג וואַהרהייטען גגרונדעט אונד אין דעם קאַמפּפּפּ דער וואַהרהייט מיט דעם אַרטהום, מיט אַמעמער אונד דיא וואַהרהייט דענען בלייבען, דענן: הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל! זיעהע, ער שלומערט גיכט אונד שלאַפט גיכט, דער וואַכטער ישראל!

וואס אין דער וועלט פּאַרגעהט.

בודאַפּעסט, 5. מאַי.

ווי אַ פּאַראַסזיזמוס וואָר, איזט דיא אויסעסטלוג דער 56 פּרעצענטיגען אונגאַרישען גאַלדרענטע אין איינע 48 פּרעצענטיגע פאַן דייזען דייזעגען דעס ייִדענטהומס אונגאַנאַמען ווּרדען אין דיעס אין מיסטער-שאַבטאַי דעס פּאַנאַנע-מיניסטערס נראַפען מאַאַרי. דורך וועלכען דער שטאַאַט אַללדערהאַלב 2½ מיליאָנען אַן צינזען ערשפּאַרט. דיא אַגערקעגונג הערפיר בייגע אייך נישט אויס. זיינע מאַעסטאַט דער קאַיזער האַט דען פּאַנאַנע-מיניסטער מיט דעם האַכטבאַרען אָרדען אויסגעצייכנעט, מיט דעם גאַלדענען פּלייס.

איינע צייטונגען מינדער פּרייליכע טהאַטאַכען איזט דיא עגדלכע איינבערגונג דער גרעטצעס-פאַרלאַנע בעצוגליך בייגע דער בודאַפּעסט-סעמלינגער באַהן; אונד שטעהט צו ערוואַרטען, דאס אייגע דייזע אָהנע ווייטערגס ווידער אַנגענאַממען ווערדען. דייזע באַהן איזט בעריטפען, איינע דער וויכטיגסטען אינגערגס לאַנדעס צו ווערדען. דיא אייסענבאַהנען ריכטען איזט אונד אין אַנדערען, אין אַנדערען אין אַנדערען דער פאַהנען אונד אין אַנדערען גרייפען; אונד דא דיא באַהן אייגע שטאַאַטסבאַהן אונד נישט אין פּרייפאַט-אונטערנעהמען אין ווירד, דאַ איזט מיט בעשטיממטהייט צו ערוואַרטען, דאס דיא זאַנגסריך ווירד פיר אינגאַרן אונד דיינען האַנדעל.

אין אַלבאַנען גרעהט עס וויידער לוסטיג צו. אַלבאַנעזען אונד טירקען שטעהען אין אַפּפּענען קאַמפּף מיט אייגאַנדער. אין 2. מאַי נאַכ עס אין העפּטיגעס געפעכטן, דיא טירקען בליבען צוייאַר דעגרד, דאַך עריקלעטען זיא דען דיעס מיט נאַכסטען פערלוסטען.

אין אַנגלישען פּאַרלאַמענט וויילד דער מיניסטער-פּרעזידענט גלאַדשטאָנע אין אין גרעטען אייבערגונגען, דאס דעם פערשטאַרבענען לאָרד בעאַקאָנספיעלד אייך שטאַאַטסקאָסטען אין דענקמאַל ערריכטען ווירד. עס איזט קיין צווייפעל, דאס דיעס אונגענאַממען ווירד.

אין איראַלאַנד זעהט עס נאָך אימער טרייריג איס. פערבעכען אונד מאָרד זינד אין דער טאַגעס-פרעזענט. עס איזט שייער אַבצוזיהען, דיא אַנגלאַנד דיעזען לאַנד פערדער בעריהיגען אונד צו גרעטצעלכען צוישטאַנדען צוריק פיהרען ווירד.

דיא פּרעזאַזען זינד אין טונגס אַללגעמאַלבען דעריייר. עס איזט שאַן דייטש קיין צווייפעל מעהר, דאס מיטס אינטעגר אייהרע אבערהאַהנס קאַממען ווירד.

אין רוסלאַנד מאַכט דער ניהיליסמוס שראַטען קרעפטיג אונד אַללגען רוסגעדע פאַרבען. דאס איינציג מטשטעל, דאס פאַלק צו בעפעדיגען, איזט דיא פערלייהונג פאַן פּרייהייטען, דער רוסישע קאַיזער שרעקט דאַפאַר צוריק, ער ווירד פּ פערלייהען אַנאַרגען וואַללען, יעגען עס שאַן אין שאַפען זיין ווירד.

דיא מאָרדער דעס סולטאַן אבדול אַציז נעטדעקט.

בעקאַנטלַך האַטטען עס זייגערייך גערעכען, סולטאַן אבדול אַציז האַבען זיך מיט איינען פאַאַר שעגרעך דיא אדערן אָפּגעשנוטטען אונד דיא דאַרען גשטאַרבען.

נאָך פערלייף פאַן פיר יאָהרען גרעהט נון דיא טירקישע רעגיערונג מיט דעם עטשיגען סולטאַן אין דער שטעטע אַראַן, דען מאָרד זו זיהנען, דער אין אַללגע איינער פאַלאַסט-פערשווערונג אין דעם דאַמאַליגען סולטאַן אבדול אַציז פערגאַסען ווירד. אַלס אייס שאַמבאַל אים אַהרע 1876 דיא קונדע פאַן דעם מיסטער-שאַבטאַי דעס פּאַנאַנע-מיניסטערס נראַפען מאַאַרי. דורך וועלכען דער שטאַאַט אַללאַהרליך 2½ מיליאָנען אַן צינזען ערשפּאַרט. דיא אַגערקעגונג הערפיר בייגע אייך נישט אויס. זיינע מאַעסטאַט דער קאַיזער האַט דען פּאַנאַנע-מיניסטער מיט דעם האַכטבאַרען אָרדען אויסגעצייכנעט, מיט דעם גאַלדענען פּלייס.

איינע צייטונגען מינדער פּרייליכע טהאַטאַכען איזט דיא עגדלכע איינבערגונגען דער גרעטצעס-פאַרלאַנע בעצוגליך בייגע דער בודאַפּעסט-סעמלינגער באַהן; אונד שטעהט צו ערוואַרטען, דאס אייגע דייזע אָהנע ווייטערגס ווידער אַנגענאַממען ווערדען. דייזע באַהן איזט בעריטפען, איינע דער וויכטיגסטען אינגערגס לאַנדעס צו ווערדען. דיא אייסענבאַהנען ריכטען איזט אונד אין אַנדערען, אין אַנדערען אין אַנדערען דער פאַהנען אונד אין אַנדערען גרייפען; אונד דא דיא באַהן אייגע שטאַאַטסבאַהן אונד נישט אין פּרייפאַט-אונטערנעהמען אין ווירד, דאַ איזט מיט בעשטיממטהייט צו ערוואַרטען, דאס דיא זאַנגסריך ווירד פיר אינגאַרן אונד דיינען האַנדעל.

אין אַלבאַנען גרעהט עס וויידער לוסטיג צו. אַלבאַנעזען אונד טירקען שטעהען אין אַפּפּענען קאַמפּף מיט אייגאַנדער. אין 2. מאַי נאַכ עס אין העפּטיגעס געפעכטן, דיא טירקען בליבען צוייאַר דעגרד, דאַך עריקלעטען זיא דען דיעס מיט נאַכסטען פערלוסטען.

אין אַנגלישען פּאַרלאַמענט וויילד דער מיניסטער-פּרעזידענט גלאַדשטאָנע אין אין גרעטען אייבערגונגען, דאס דעם פערשטאַרבענען לאָרד בעאַקאָנספיעלד אייך שטאַאַטסקאָסטען אין דענקמאַל ערריכטען ווירד. עס איזט קיין צווייפעל, דאס דיעס אונגענאַממען ווירד.

אין איראַלאַנד זעהט עס נאָך אימער טרייריג איס. פערבעכען אונד מאָרד זינד אין דער טאַגעס-פרעזענט. עס איזט שייער אַבצוזיהען, דיא אַנגלאַנד דיעזען לאַנד פערדער בעריהיגען אונד צו גרעטצעלכען צוישטאַנדען צוריק פיהרען ווירד.

דיא פּרעזאַזען זינד אין טונגס אַללגעמאַלבען דעריייר. עס איזט שאַן דייטש קיין צווייפעל מעהר, דאס מיטס אינטעגר אייהרע אבערהאַהנס קאַממען ווירד.

אין רוסלאַנד מאַכט דער ניהיליסמוס שראַטען קרעפטיג אונד אַללגען רוסגעדע פאַרבען. דאס איינציג מטשטעל, דאס פאַלק צו בעפעדיגען, איזט דיא פערלייהונג פאַן פּרייהייטען, דער רוסישע קאַיזער שרעקט דאַפאַר צוריק, ער ווירד פּ פערלייהען אַנאַרגען וואַללען, יעגען עס שאַן אין שאַפען זיין ווירד.

דיא מאָרדער דעס סולטאַן אבדול אַציז נעטדעקט.

בעקאַנטלַך האַטטען עס זייגערייך גערעכען, סולטאַן אבדול אַציז האַבען זיך מיט איינען פאַאַר שעגרעך דיא אדערן אָפּגעשנוטטען אונד דיא דאַרען גשטאַרבען.

נאָך פערלייף פאַן פיר יאָהרען גרעהט נון דיא טירקישע רעגיערונג מיט דעם עטשיגען סולטאַן אין דער שטעטע אַראַן, דען מאָרד זו זיהנען, דער אין אַללגע איינער פאַלאַסט-פערשווערונג אין דעם דאַמאַליגען סולטאַן אבדול אַציז פערגאַסען ווירד. אַלס אייס שאַמבאַל אים אַהרע 1876 דיא קונדע פאַן דעם

ליכנאס צערשטקעלט אונד אין דען אבארט נעוואָרפען צו האבען. דיא פאלליציא ליעס זאָפאָרט אנפאנגען קאפטס אין פאנגען אין דער טהאט דיא צערשטקעלטען איבערדעסטע אין דעם אבארטע, וואָ מאן זיא הערוים האלטע. באלד איזט זיזהערע נעשאפרען, דער צווייטע רויבמארדער פאנצעל, דער דיענר טהאט נעשאנדען איזט, וואורדע דעם קרימינאל-נעריכט איבערגעבען.

* (דער לאוועז-קאפּאָן אויף דער איזענבאהן) בייא דיא צוינג, וועלכער איינע מעראשיע אויף דער לודווים-באהן פאָן מאינץ נאָך פראנקפורט פיהרטע, געשאה עס, דאס זיך דיא פאָרדערע וואגד אינעם לאוועז-קאָפּען, דער אין איינעם וואגאָן נעריך הינטער דעם שנעדער פוהר, דורך דאס שטעלען דער פאהרט לאוסע. אין באהנוואָרטער אין דער שטעקע בעמערקטע מוס נעכט צו נעהמען געוועזען, דאס אויס דיזע זעם וואגאָן צווייא נעוואלטיגע לאוועז-קאָפּפּע אָדער הונדערטע אין דאס פייע בריכטען. ער בעאיילט זיך, דען לאקאָמאטיפ- אונד צוגפיהרער פאָן דער ערשטיגע אין קנגנטס צו זעטצען, פאָלאָ דאגן אבער געשעטצט אין דען וואגאָן. דער צוג וואורדע צוים שטעהען געבראכט אונד מאן ריעף דיא שוויצבאהנהוף, דיא ערסט אין אלס דעם טיעפסטען שלאף בעזוקטע וועדען מוסטען. דיא יעדאף דיא וויסטע-קאנגע מוס נעטן וואשען בעדערפטיג, אוחדע וויסטע-ווערע אין דען קאָפּ צוריקגעשיקט, אוחדע אין דיא וואגד פאָן נייס אונד בעססער צו בע-פעסטיגן. דיא לאוועז וואורדע ווידעראלס דורך דאס רשטעלן דער פאהרדט בעשיבט, וואגסט וואָרע דיא גע-שיכט זיא נלאסט נכט אנגעוויזיסן.

האנדעלס-בעריכט דער וואָכע.

בודאפעסט, 28. אפריל.

דאס צווייפלאהפטע וועטער לאסט נאָך אימטער קיין רעגען געשאפט איפקאָמטען. דער קפּקאָרט אים פראהרטסנאנדעל איזט שוואך אונד אייך דאס מאנו-פאקטור-געשאפט לאסט פיעל אז ווינשען איבריג. גערל-שאפט שוואך קנאפּפער, דער צוגזאפ איז וועניג פעי-מר ר.

ווייצען. איינגעקאָמען. דאס פרוהאהרס - געשאפט פאסט בעגעדעט. הערבסטווייצען 10 גולד׳ 60 קר׳. — ראגגען אינפּאנדעריט בי 10 גולד׳ 60 קר. — גערסטע שוואך פעסטער. פעשטער-גערסטע 6 גולד׳ 80 קר׳ בי 7 גולד׳. מאלצ-גערסטע 7 גולד׳ 30 קר׳ בי 8 גולד׳. — האפער נעוזכט, בי 6 גולד׳ 60 קר׳. פרוהאהרס-האפער 6 גולד׳ 85 קר׳. הערבסט-האפער 6 גולד׳ 50 קר׳. — מאיס לעבראפט. באנאטער 5 גולד׳ 80—85 קר׳. וואלא-בשיבר 6 גולד׳ 95 קר׳ בי 6 גולד׳.

מערקפּרייזע פער 100 קילא אב בודאפעסט.										
8	7	6	5	4	3	2	1	0	N.	
15.80	16.30	17.50	18.30	19.40	19.90	20.60	21.50	22.20	ג.	
8%								8½	N.	
13.00								14.50	ג.	

אויאמאטען. קיין נעשאפט. קאָהרנ-עס 12 גולד׳ 50 קר׳. באנאטער 12 גולד׳.

ריבאל. וואורדע איינגעקע מיט 33 גולד׳ בעצאהלט.

שפּיריטוס. שוואך שפּיטער. בעססערע שטימונג. שפּיריטוס אין דאפּפּעלטע בעססערע 32 גולד׳ 75 קר׳ בי 33 גולד׳, אן נאפּסטעטע 31 גולד׳ 50 קר׳ בי 32 גולד׳, אן קאָנזי-מענטע 31 גולד׳ 50 קר׳ בי 31 גולד׳ 75 קר׳. פּרעסהעפע-וואארע 31 גולד׳ 50 קר׳ בי 32 גולד׳ 75 קר׳.

פעטראלעאם. האנדעל קוזיג בי 18 גולד׳ 50 קר׳ פער 100 קילא.

צוקעשטקען. שוואכע נעשאפט. באנאטער 17 גולד׳ 64 קר׳. פּרימא 18 גולד׳ 75 קר׳ בי 20 גולד׳ 50 קר׳. לעקזואר. סלאוואניש וואארע 27 גולד׳.

שאפּיראלען. אונאלטערנד פּרייז שטימונג.

באבריקסמאסט גוואשענע וואָלע 2 גולד׳ 10 קר׳ בי 2 גולד׳ 70 קר׳ פער מיטא.

אונשלשט (חלב). קיין-אונשלשט 44 גולד׳ בי 45 גולד׳.

ווינטשטין. גוטע וואארע 63—64 גולד׳, געזינגערע 54—58 גולד׳, וועניג נעפאנט.

קנאָפּפערן. אונגאריש וואארע 19—21 גולד׳, האנ-פּרימא 22—23 גולד׳, סעקבישע 18 בי 20 גולד׳.

קאָרריעשפּאָנדענץ דער רעדאקציאָן.

הערן יאקובס העדעשיט האוזיר (פּאנקרייד). דאס אבאָנאמענט קאָסטט בי פּאנקרייד אין יאהר 11 פּראנק אדער 5 גולדען א. וו.

לאָשטאָציעהונגען פאָם 23. אפריל:

ווייצן:	43	53	41	14	83
גראָזן:	40	57	66	3	55
טעמעשוואר:	46	30	75	36	31
פאָם 27. אפריל:					
בריין:	3	44	70	54	86

פּעראנטווארטליכער רעדאקטאר:
יקותיאל הלוי לעדערער.

! פיר הויפּפּרויען !
וואָרע „פּראנק-קאָפּפּעע“, נאָמלוך
דער עכטע פאָן
הייערך פראנק זאָהנע
אין לייפּציג אונד אין וויען

נעטן גוט, וו ווערדע ער נעטן פאָן זאָ פיעלען פאבריקאנטן אנגעפּרייזעט. אונד נעטן אין שפּיקעטע, פאבריק אונד פאבריק נאבנאהמען. יא אוגאר דער נאמע אונד דיא שוטצמארקען נעטן נאבנאהמען, וואלכע זיא דאהער פערערטע הויפּפּרי, וועשטס דען

עכטען פּראנק-קאָפּפּעע

פאָן דעם נעפאלשטען אונד אונשעריגע, אונדעם זיא בים אינקויפע נעגען איך דאס ערקענענדע-ציכען דעם עכטען, איך פאלגענדע אונטערשריפט עהרען:

Heinrich Franch Söhne
Ludwigsburg

דיעזענגען אבריקאנטען, וועלכע נאטען דאלב אדער נאנען פאלשען, האבען דאך נור דיא אבזיכט, זיא צו טייעשען, בעסטע! אכטען זיא אלזו גענוי אויף דיא פירמא אונד פּרייזמארקע וו עשטס אין דיא אנפאנגען אין וויען.

עכטען פּראנק-קאָפּפּעע

מיט דעם נאמענצוגע

Heinrich Franch Söhne
Ludwigsburg

דער צודעם אונטער דער אבער-אויפזיכט דעם הערן אבבנער מאלאמאן שפּיטצער ערוויידערן אין וויען שטאנדע דעם הערן אבערבאבנער שייבער ערוויזן דען קראָקאָ. נעפּאַרשיטס אונד

כשר ☛ פיר איזראליטען ☚ כשר

אלס ריטועלל פּרעלאלדר כשר נאראנטיר אויס. אז בעצעהען דורך אלל בעריטשנדען נראס. אונד דעטאל-האנדלונגען. 1

W. STUTZ in WIEN,
Mariahilferstrasse Nr. 28

עמפּפעהלט דען נעערטשען פּרייזען זיין נראָסס לאגער פאָן שיטעלן, ווערמארען, פאָן דער שטיבע נאך ריק-ווארטס צו פּרייזען, אין 8 גולדען פער שטק, נעוואהנ-ליכ, 13 צענטעטעער בייס רקוואהרטס מיט האאר-נעטצען 50 קר׳ קלייניערע צו 5 אונד 6 גולדען, עבענאָ נאָמפּלעט, ווערמ שאן, נור 5 גולדען. פּרעקנען, האלבע אונד נאנצע אויס פּ בולליטסטע. אינגעשטאנד נייטע שטיבע אין בעליעבטען האאר-פאבען. אללעס עס אונד אויס-פּרעסאוטס צו אללטסטן צופרידענהייט דער נעעהר-טען פּ. ט. קונדען. 1

ווייטע פיר רענאלינענפאָבטער!

טרעבער-עסטעניין, סלייוויטצ-עסטעניין, רוס-עסטעניין, לאנער-עסטעניין אונד אללע לוקאר-עסטעניען אונד אללע צו ערצייגונג פאָן נייסטען נעטראגענען אויף קאלטעס וועגע אהנע NEEN-אאסע bei **Arnold Watterich, Budapest,**
Fabrikslager: Tabakgasse, vis-à-vis dem isr. Tempel.

מאגאזאנען-בוכער אין אללען שפּראכען נראטיס. ווינטקלאפּפּלעד, ווינבאקאוטעס, ווינ-פּערמעהרונגס-עסטעניין, ווינ-נייסט, עקסטרע-נעס-פּיפּפּער, גלייצערן עטק. צו ווינמאניפּ-לאציאן. 8

דאס האהנ קאָנינלך אינגאריש פּינאנצ-מינסטעריאלנס האט מיט פּרעהנדע מינסטעריאל-עראלאסס פאָם 11-טען אפּריל 1881 צאהל 22624 דיא בעוויליגונג ערטהיילט, דאס דיא צעהלונג דער — דער עגמינדע בעריטס פאָן דיעזער האהנן שטעללע בעוויללינגטן נראפען נאלד- אונד זילבער-לאטעריע-לאוזע צו וואהלטאהנען צוצוקלען. אנשטאטט אם 1-טען מאי 1881 ערסט אם 1-טען נאוועמבער 1881 שטאטט-פינדען זאָל, וועלכעס אללען הערען לאוזע-פּעריטיטסען אונד לאוזע-בעזיטצעזען הייטט צוי קענטנים געבראכט ווירד.

מיטאלענ, אם 19. אפּריל 1881.

פיר דען פּראָטשאנד דער אראטהאָמס-פּפּרד יידישען עגמינדע:

אבראהם הירש שטרוים, מעגדל נאלדבערגער,
עגמינדע-פּראָזעס. עגמינדע-נאטאר.

מאָנגורן.

בייא דער יידיש-אראט. קולטוסגעמינדע צו Német-Keresztur (אדענבורגער קאָמיטאט) איזט אן דער פּאלקסשולע מיט צוויי אלעדער. דורך איינגעשריבענען שטערבעפאלל דיא שטעללע דעם לעהרערס אין דען קאלאססען מיט איינעם יאהרעסגעהאלט פאָן 450 גולדען אין עדלעדינג נעקאָממען. בעווערבער. דער הער. בראָשען, דייטשען אונד איינגאריישען שפּראכע מאָכטיג. וואללען אויך דיעסבעצעיכלבען דאקו-מענטע ביז עגדע אפּריל אן דען פּאראשאנד אר-עעסטיין. 2—2

Német-Keresztur, דען 10. אפּריל 1881.

דער פּאראשאנד.

אללען פּ. ט. איזראעליטען צור געפאללינען בעאכטונג!

אינטער אויפזיכט שלי הרב מ״ה יוסף דובער הכהן אין ווייען (תהן הרב הנאון מ״ה זלמן שטשעגלי נ״ע) ווירד אין דער פּאבריק דער הערען

אוי. טשינקער זאָהנע אין וויען,
X. Bezirk, Laxenburgerstrasse Nr. 6—8.

כשר צימאָרען קאָפּפּעע.

דאס נאנצע יאהר הינדורך ערצייגט. דיא דעסבעצייכלטען אפּטעקע טראגען אין פּרעמען אין אלע עגגלענדע דעם אבערבאבנערס אונד הייסטאטס-אבגעאָרדנעטען, הערן סימאן שרייבער, צו צוראקין. יעדעס אפּקען קאָפּפּעע-סוראגאט איזט זיאָהל אנגעגעבן פּרעיזגעקרענצטע אונד אונד עדיאלס יעדער פּ. ט. קיפּער איינען אנ-עטסס. דער דיא עטסוויס דער וואארע בעצוגלייכונגס.

צו האבען אין עדלע דעאפּטיר-קונ-מאנגס-נעשאפט זאיאהל אין בודאפעסט אלס איך אין דער פּראָזינ. (7—20)

איסקוטסע אין בודאפעסט עשטיהלט אונזער פּרעטע-טער הערר וליאם קאָנינ.

V. Bezirk, Grosse Kronengasse Nr. 19.

דאס כשר טראקטערהויז פאָן דוד הערר מאנן אוס וואיטצען בעפינדעט זיך אין בודאפעסט לוידענגאססע נאָמר. 3.

מצבות.
ארנאָלד קאָהנס
נראבשטיין-לאגער בודאפעסט.
Waitzerbouleward Nr. 5.

(אן שבת אונד יום נעשפּערט.)

עמפּפיעהלט זיך אללען עגגען, וועלכע דיא טרוירנג פּפלעגט דעם נראבשטיין-ווערק שאנע נראבשטיינע אים מאר-מאר אונד גראנים זונד אין נראבסטער איינאהל פאָר-אראטיו. אין דער עקגע נראבשטיינען, ווערק שאנע שריפטען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפירט.

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer.

Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Esterházygasse Nr. 12.

מערד זיכער, זאָ דאָס מאַן בעיישס אַנשפּאַרטען טייפּס, דיא פרויען אונד קינדער אין זיכערהייט צו ביינגען. אין וועלכער וויינע בוהנע נעהמען אונדערע. דאַאַן ליי-פּעיס אַרענגערעס אַלאַקאַס. וועלכעס נאַנץ אונבעקאַ-שאַנדעיס אין דען עקען דעס שאַפּהסבענס אַנעקלעכטס וואַר, איינע דאַאַסטשיע פּאַבעז, אַוייסיק אין דיא כייסטענהייס! וואַכעס אויף, איהר כייסטען אַללע אונד ששטעלט אַב דאס יודען-יאָך. מייטב דיא הויס נאַך איהרעס מאַלאַסטינאַ, דיא אונטערדרוקער דער כייסטען הויס. אַנטמעלט אויף, צו דיהלפען אַללע, אַללע, אין דאַר-פּיען אונד שפּאַרטען, אַללע אינפּוראַמעסט! הויס דיא יודען! הויס דיא הונדע! הויס דיא בעטייער! שטייטעט דיא אַללעזע-כרוס! פּייטסטען נטסט, איהר אונטערדאַסטן כייסטען, דענן איין נטטער העלד נעהט אונס אַפּאַן! נון, זאָ זייד נטסט פּייטע! עס נעלט אַ נוי צו רעטטען אונזע-ר נטסטנן דאַס! נון, הויס מיט דען יודען! כ-י-ס-מ-ר לעבן דאַך! דר. הענרעטי לעבן דאַך! דר. שאַפּקע לעבן דאַך!"

דיא אויס אינגעני נעמעלדעט ווייד. דוידע דיא אייפ-ערגעניג דאַס פּאַס. פּייעע יידישע פּאַטליין. דיא פּיר איהר לעבען כייסטען, זיהר אין טראַהן אינגעשאַפ-פען. דער לאַנד-האַס ערהיעהט פּאַן דער ערגעזיגנג דיא ווייזיגנ. מיט הילפע פּאַן שענאַרמען דיא הוהע וועדער הערגעשטעללטן.

יודע-קראַוואַללע אין רוסלאַנד.

אַם מטטוואָך, דען 27. אַפּרעל, נאַכמטטאַגס פּאַנדען אונזרהען אונד אונזרענגען אין עלי-זאַבעטהגראַד אינער שטאַדט אין זיד-רוסלאַנד שטאַטט. יידענהייזער יאָר-דען בעריבט, דיא וואַארענ-מאַנאַ-צינע דער יודען געפלינדערט אונד פּעלע וואַארען פּערגעסטעט. דאַ ברוففען מאַכטען אַללע אנשטרענגונגען, דען הייב צו פּערהינדערן. דאַנגערסטאַט אבערס שטראַפטען צאַהלרייכע בייערנ-צינע העבייא, דאָך וואַרטען דיעזעלבען דורך טרופּפּען-צינע אונד ריטטער-אַנגרייפּפּ אין פּערגעריגן מיסטפּעטאַטען פּערהינדערט. פּיעלע יודען פּלייבעטען נאַך אַדעס-סאַ. פּיעלע דערזעלבען וואַרען פּערוואונדעט אונד איינע גע-טאָדטעט. אַלס דיא בייגען אין אַדרע אוס-לענדען דאַפּער צוריקקעהרטען, פּיל נע-טען דיעזעלבען דורך דער יודען-פּאַס-טער אונד דעסען דוך דען שאַפּס נוס שטעקען. — נעגעראַל-מאַיאָר קאָזיטש ענטוועדעט

אַפּאַללעריע, אַס דען אויפשאַאַר צו אונטערדרוקען. נאַך דעם דאַרפּ סנאַנינגס-קאַמטסען דראַאַנגען, אַיס נאַיאַנגעריעשטאַ-טעלעגראַפּיש בערוהיגען, מיט עקסטראַצע הינ-בעפאַרדערט ווערדען. דיא דראַאַנגער אינטער-דרוקטען דיא אונרוהיגן. אין עלזאַבעטהגראַד אונד אומגעבונג וואורדע דיא אַרדנונג נאַטטה-דרפּפּטען ווערדע הערגעשטעללט, דאָך זונד דיא שענקען אַללעראַרטען נעשפּערדט.

אַס פּלעקען נאַלטאַ וואורדען יודען מאַסאַקרירט, וואַבייא דיא קוראַבענגלאַקען שווהרס ליטטען. דיא שלאַגעריען בעגאַנגען אינטער אינער אנצאַהל פּאַן קוזדערן, וואָרייך זיך דאַנן ערוהיגטע אינעמענגטען, וואַהרענד דער נאַכט האַטטען בעטרוגקענע בייערן פּיעלע וועהרהייזער צור פּלינדערונג אויסגעזעהען. — אויף אנטראַג דעס בירגער-מייסטערס פּאַן אַל-וויאַאַל, יזעלכעס נאַלטאַ נעגענאַבער לייענט אונד דורך אינע בריקע מיט דעמזעלבען פּער-בינדען איזט, נעגנען שאַטבעוואַהרער אין בע-גלייטונג פּאַן אַפּאַרטייא-פּרטטאַטען נאַך נאַלטאַ אונד שטעללטען דאָרט דיא אַרדנונג וועדער הער.

דיא פּעראַאַפּפּטנג צו דען אינאַרדנונגען אַן בעזעהבעטהגראַד פּאַס 29. אַפּרעל וואַר אינע ערהיגנג. דער וויטטה אינער טרינקשטובע, נאַ-מענס נעשטעטטען, פּערזעטצטע אינעס רוסען, דער אין טרינקגלאַז צערשלאַגען האַטטען, שלאַג, וואָרייך אינע שלאַגעריא עגטשטאַנד. צאַהלרייכעס פּאַלק אַיס דען אימלעגענדען שענקען אילטע מיט דער רופּע: „מאַן שלאַגט דיא אונזערענען!" אויף דיא שטראַפּ אינע בע-נאַנן דיא גינאַנגען, הייזער אונד בירגען דער יודען אַן דיא פּעראַלטערן, בייערן אין דען אימלעגענדען דאָרפּערן פּער-מערקטען דיא אינאַרדנונג. אַלס דיא יודען שיס-סען אבפּייערטען נאַהס דיא וואוסט דעס אבעזלס צו. אין ליפּאַ ערגאַנגען אויף דען 29. אַפּרעל טראַפּען נאַך אינגעס שנעללען מאַרשט אַיס נאַ-וואַטטאַראַ דריי שוואַראַנגן אַלאַנען אונד פּאַרטשטאַנס אַיס נוקאַלאַיי אין באַטאַללאָן אינאַפּאַנטעריע אין. אַס מאַרגען וואַר אויך דער נעבעראַ פּאַן בעריזאַן אַנגעלאַנגט אַיס אַרטעסאַ טראַפּ אַיס אַפּטאַראַ דעס נעגעראַל-נעבעראַס נעגעראַלטאַראַ פּרטטאַטען אַיס אַרטעסאַ אין.

פּיעלע שטראַפּען צייגען דיא שפּרען דער

ריכטען, דאַהער ער דערשראַ זייגעס פּלייטסעס אינפּעי-מינדעגס צוזאַמענשאַפּען. זאָ ער זיך אין זייגעס 17טען לעבענסאָהרע אַיס בעיטשעע אַיס סטטעע פּאַן מערדערען הונדעס נעלרען, דער יטטע אנבלוק דיעזעס שאַנען קאַפּטאַלס באַכטעט אוהן עדלעך אויף דיא אַרדע. ער וואַללע נון אינגאַל אויך פּרטטאַן. — ווייב אונד קינד צו צערגאַרען. אַלס דער יודע נעראַכטע אין אַס נע-נעשטלוס נעריטטען וואַר, זאָה ער זיך אַס אונטער דען באַכטערן דעס לאַנדעס. אונד זיין אינע בליעב וועהרן אויף לאַה, זייגער שאַנען מיהדע.

לאַה. דיא שאַנען מיהדע, וואַר צוואַר אינע אַרטע ווייסע. עס וואַר דענאַך קיינע אינזיכטס אויף אינע פּעטטען נון, וואַרענער דאָך שטען, אַלס אין צעפּאַלטס-פּאַאַלטס, אויף אינען נלאַנצענדען זיהן האַטטען אנשפּריך מאַכען קאָנגען — מאַן טרוג אויס מאַרגען אונד יונגע ווייטען אָן, וועלכע אויס נעגס בוי אַכטונג-דעס נלדען אַיס דייז נעבראַכט האַטטען; אַלדען ער האַטטען הערבעי זייגע אינגענע אונטכס, אינע פּרוי, דיא זאָ פּיעל נעלד מטטבראַכטען קעראַאַ. האַטטען עע, ווייד דאַרנאַך אויך לעבען וועללען, אונד ווייד בע-גאַנגען אין דאַס אַנדערע אַיס שפּעלען; דיא ווייד זיך שאַמען, אונזערע קינדער וועלכעס צו זייגען, אונד ווייד דאַצו אינע אַטטע נעהמען; דיא ווייד אינען שטראַהלס אין אַמטטער אונד אינען אַמטטטוס אין דוינטער מראַגען, וויא דיא פּרוי אַללעזעס ראַס הקהלס: אונד אין עגדע שאַטטס זאַה זיך נאַכטשאַנ מיט מיר אין מיינגס ראָק אויס מאַטשטעטער אינטאַגענען; אַס פּרוי וויזד זיא אַבענד אינע אונטערדאַהטשע נעקען

האַטטען לאַנגסט אויפגעהאַרט, דיעזעלבע אויך דיא שטד דיעזעס אַרגעס אויך דער בעלעגעטהייס אין דער נעטטיגען אַרבעט. דיא צייטען וואורדען דורך פּרטטאַטען אויפגעהאַלטען מאַכטט. דיא צייטען וואורדען בייכטע בעטטעגע, דער קראַנקע אונד טהייל אינגעלעגט פּפּרגען. אויפטטעקראַטען וואַרטונג אונד אַרבייטען קאָנגען, מטטסט בע אין אינער אַללען אונאַנגענעהמליכקייטען שטעטטער וויטטעגונגען אויס-נעגעטצטען האַלטקאַמטע, דיינע פּפּיפּען בעשלאַגען, אין דיינער אויטטשטאַנדע אַרבייט מאַכטט אין דער נאַכט אין דיא שטאַדט אַן פּעזעהרען; אונד דיינע ווייב נעשאַפּפּט אונטאַמטטע אונד עדהטעטע ער נאַך דייזע דאַס. מטטסט עע דאַס נעשאַפּפּט אין קראַנ-קענהאַוס בייא דעס אַללען אַפּטער אינבעגרעטטען, אין טהייל דאַס עפּאַלקאַנד ווייב זיך אין דיא וועגנע ער-האַלע, טהייל דאַס וויא אויך פּיר דיא שוואַנגער דיא. קינדערווייטאַפּפּ עשוואַס בע-גאַנגען אין דאַס שוואַנגער דיא. אַפּפּ דאַרבטט ער אינטער מאַכטפּלייא אַפּ-וואַנדען מאַנ-לאַנד, אַס נוי דעס נאַפּפּען וויידע אונד דעס לייענען קלייגען שלעטט מעער נעבען צו אַללען.

(פּאַרטעטצונג אַלגען.)

נייעסטעס אויס אַללען לאַנדערן.

* (פּעלדצייג-מייסטער בענע-דעק נעשטאָרבען.) אין נאַראַן איזט אַם 27. אַפּרעל פּעלדצייג-מייסטער לודויג בענע-דעק נעשטאָרבען. בענעדעק אונדער ער זיך בעסטער פּיהלטט, נעליב דאַרוך דרעהטע ער זיך אַם בעטטע אַם אינד פּערשטעד שטערצלאַז. דער נאַטע בענעדעק איזט אין נאַנין אַסטערריכ-אינגאַרן געבאָרען אונד נאַראַן; וויעלטעשדכט-ליכע. יינגן אויך שטערצליכע עראינגערונגען זונד מיט דעמזעלבען קנ. פּערבונדען. בענעדעק וואַר אין אינגלילכער פּעלדהערר אונד בע-גאַנטלך ווייד דיא נייערלאַנגע פּאַן קאַנגראַטס אַם אַהרע 1866 ווייטער אינ-נעשטקטען קריעגפּהרונג (אינגעטלך יזינעס גע-ריינען פּלאַנגע) בעגעשטעכען. עע וואַרדטע פּן פּאַרטע דעסטען אויך אין קריעגס-עריבטליכע אינטערוויטונג נעגאַנגען, דיא אבער שפּאַטער

פּערוויטטונג. וויא שנעע לייגען דיא בעטטפּעדערען אין דען פּאַן יודען בעוואַהנטען שטראַסען, דיא דיטטשלאַנדע בעדעקען. פּעלאַנד לייע-דיזער וואורדען דעמאָליריט, אנדערע זאָ בעשאַ-דיגט, דאַס פּאַן איהנען נור נאָך דיא וואַנדע אונד דיא דאַבער אבריג געבליעבען זונד. מאַן צאַהלט גענען 200 פּאַן יודען געהאַל-טענע בודען אונד מאַגאַצינע, איינע קאַנדיטאָריי אונד דיא עסס-ג. פּאַבריק זינד דעמאָליריט. אין דען בראַנטווייג-נידערלאַנגען וואורדען דיא פּאַסטער עערשלאַגען. אנפּאַנגס דאַלד דאַס פּאַלק נכסס בעריטטט, וואַרדען נור דען בראַנטווייג אויסגע-טרונקען האַבען. דיא צאַהל דער פּערהאַפּ-טעטען בעטראָגט פּיערהונדערט. אין בוינען ווערדען נכטס אין דיא שטאַדט בעלאַסטט, אין אַדעססאַ, וויא זובערהייטס-מאַסרעגעלן ער-גריפּפּען וואַרדען וואַרען, פּערליגט דאַס פּסס-פּעסס יודיס, אבגעריכטעט איינעלעגע אויסשרי-טונגען נעגען דיא יודען.

אַמטליכען נאַכריכטען פּאַס 1. מאַי צופּאַלנע וואַרדע דיא יודע אין עליזאַבעטהגראַד הערגע-שטעללט. אין עליזאַבעטהגראַד איזט דער בע-פּאַרטשטעדערע יאַר-מאַרקט אונטערזאַגט וואַרדען.

נייעסטעס אויס אַללען לאַנדערן.

* (פּעלדצייג-מייסטער בענע-דעק נעשטאָרבען.) אין נאַראַן איזט אַם 27. אַפּרעל פּעלדצייג-מייסטער לודויג בענע-דעק נעשטאָרבען. נאָך אַם האַלב 5 אוהר האַט-טע ער צו פּרטטטרבען בעגעדרט אונדער אונדער בעסטער פּיהלטט, נעליב דאַרוך דרעהטע ער זיך אַם בעטטע אַם אינד פּערשטעד שטערצלאַז. דער נאַטע בענעדעק איזט אין נאַנין אַסטערריכ-אינגאַרן געבאָרען אונד נאַראַן; וויעלטעשדכט-ליכע. יינגן אויך שטערצליכע עראינגערונגען זונד מיט דעמזעלבען קנ. פּערבונדען. בענעדעק וואַר אין אינגלילכער פּעלדהערר אונד בע-גאַנטלך ווייד דיא נייערלאַנגע פּאַן קאַנגראַטס אַם אַהרע 1866 ווייטער אינ-נעשטקטען קריעגפּהרונג (אינגעטלך יזינעס גע-ריינען פּלאַנגע) בעגעשטעכען. עע וואַרדטע פּן פּאַרטע דעסטען אויך אין קריעגס-עריבטליכע אינטערוויטונג נעגאַנגען, דיא אבער שפּאַטער

האַטטען לאַנגסט אויפגעהאַרט, דיעזעלבע אויך דיא שטד דיעזעס אַרגעס אויך דער בעלעגעטהייס אין דער נעטטיגען אַרבעט. דיא צייטען וואורדען דורך פּרטטאַטען אויפגעהאַלטען מאַכטט. דיא צייטען וואורדען בייכטע בעטטעגע, דער קראַנקע אונד טהייל אינגעלעגט פּפּרגען. אויפטטעקראַטען וואַרטונג אונד אַרבייטען קאָנגען, מטטסט בע אין אינער אַללען אונאַנגענעהמליכקייטען שטעטטער וויטטעגונגען אויס-נעגעטצטען האַלטקאַמטע, דיינע פּפּיפּען בעשלאַגען, אין דיינער אויטטשטאַנדע אַרבייט מאַכטט אין דער נאַכט אין דיא שטאַדט אַן פּעזעהרען; אונד דיינע ווייב נעשאַפּפּט אונטאַמטע אונד עדהטעטע ער נאָך דייזע דאַס. מטטסט עע דאַס נעשאַפּפּט אין קראַנ-קענהאַוס בייא דעס אַללען אַפּטער אינבעגרעטטען, אין טהייל דאַס עפּאַלקאַנד ווייב זיך אין דיא ווענע ער-האַלע, טהייל דאַס וויא אויך פּיר דיא שוואַנגער דיא. קינדערווייטאַפּפּ עשוואַס בע-גאַנגען אין דאַס שוואַנגער דיא. אַפּפּ דאַרבטט ער אינטער מאַכטפּלייא אַפּ-וואַנדען מאַנ-לאַנד, אַס נוי דעס נאַפּפּען וויידע אונד דעס לייענען קלייגען שלעטט מעער נעבען צו אַללען.

(פּאַרטעטצונג אַלגען.)

פאַטעלבון טאָדע אַבדזיל אַציין איינלאַנגטע, צווייפעלטע מאַן וואָהל קיינען מאָמענט דאַראַן, דאַס דער אינגלילכע פאַרשאַה אינער פאַלאַסט־פערשוואָרנע צום אָפּגעגעבלען איזט. אינ־ניעמאַנד גלויבטע אַן דאָ אַן ניעשיכטע מיט דער שעניע, דיא פאַן דען מאָדערן, אום פאַן זיך דען פערדאַכט אבצו־יאַלגען, אין דיא וועלט גנזונטצע וואָרזע, דיא אונטער־זוכונג, וועלכע נון דער יעמעציג סולטאַן אבדזיל האַמיד אינלישען לייס, האַט אללע איינצעלהייטען דעם מאָדערנס עגטהולט, יא עס שטעללטע זיך אויך הייס, דאַס דער ערמאָדרעטע פאַן דען טהאַטערן אויך אייניעס בעדייטענדען טהיילעס זייניעס סולטאַנס בעריבט וואָרדע. דער סולטאַנ־מאָד וויזד נון נעזהנט, אינדעם אַמטמעלכע ערגיפּפענגען מאָדער דער שטרענגסטען שאַפע אנהיימפאַללען ווערדען.

דיא פערבעכער וואָרדען אין אַהדער הייס־מאַטה, וואָהין זיא זיך נאָך עפּפאַנג אינדעם בלוטיגען לאַהנעס צוריקגעגאַנגען האַטטען, ענד־ליך עגטדעקט אונד נאָך דאַססאַנטנאַפּעל גע־באַכט, וויא זיא אַלסבאַלד אינדער טהאַט אייגנעשטאַנדען, צוייא דער הייפטשולד־יגען וואָרען דעאַמעלגע אַפּפעלגע־יעגע. ליט דעם נעשטאַנדניסס דער מאָדער וואָרדע אַב־דיל אַציין אינטער דיינעם קאַפּפ־קיססען ער־שטיקט. דאַמיט עראַר זיך אינגאַס ניכט דורך זיינע שוואַרצע דאַס בעגאַנגענע פערבריי־כען פערשטאַנדען; וואָרדען דעם ערמאָר־דעטען דען ארמען דיא אַרמען נעאָפּפענגט אונד אַן דיינע זייטע איין פאַאר שעראַען נעלעגט. אום זיא אַנגאַהמעאינעס זעלבסט־מאָרדעס וואָהרשיינלידיצומאַכען, צוייא פּרוּען אים דעם פאַלאַסט וואָרען אינער מיט דען פערשוואָרענען; זיא זוכ בעשולדיגט, דיא מאָדער אין דיא וואָהנצימער אַן אַבדזיל אַציין געלעגטעט אונד אַרויפגעזעט דער פערבריי־כערישען טהאַט בייא דער פּריינ־אבטהיילונג וואַכט נעהאַלטען צו האַבען זעלבסטפערשטאַנד־ליך פאַללט אין נ־יי־ה אַטאַא. דעססען דיענער אינער דער מאָדער אינט. עבענזאַללס דער פערדאַכט דער טשייסטענשאַפט, אַללין בין צוי שטענדיג אין ער, אבגעאַר אין פערדאַר גע־נאַנען, איז פּריינס פּיסט בעלאַסטען, נור אַטאַא וואָר צו אבדזיל אַציין דעגיעריגנס־עיט אַלאַטס־

פאָלליטאָן.

דאס פערערבטע פערברעכען.

(12. אַפּטשיטצונג.)

דיא איינטשפּאַללע פיי בלוטע קאָנטע נעגען דיעזע איינלאַנגענדען אויזזאַכען נאָר נוכט איינזעהנדיג עס בלייבט אַלזאָ אינדער אַנדערע אַנדערע אַלס דיא אַנדערע אַלס אַיגענע מיסטע נאָך פּרעגענדיג דיינע דזיס צו מאַקטע מאַנען.

איך אַלל דעם וואָ־אבער שטעהן דער נוטשטיינסטע קאַבטע פאַן דער וועלט. ער פּלעגט קיינען דאַס אינדער נעגען דיינע איינגעגע. נאָך נעגען דיינע שוילקאַמע־אַדען, דיא אינס לאַ אַמונטע לאַאַסס אַנטשטאַנדען צו־שאַנטצען; ער פּלעגט זיך אבגעצייגט, דאַס דער לעהרער אין פּפּפּלטדיגונג אויפגער אינס נור מאַלענס אינגע־פּיעלען דיא לאָבענסווערטע אבגיבט האַבע. אונד ער בעדייטעט אים נאַנגעגע וועלט, דאַס זיך בזוהנע נאָך קיין נעטשטעער ריפאָל אָפּפּפענגאַ־שטע. שטענדיגלאַנג דאַס שטעהן אַן דער ווייגע. אים דען צאַרטען שטאַפּפּרוּנג דעס שטייגען לערדיגע אין אינגען אונאַפּפּטענ שאַפ צו שווי־פּלען; אונד וועגן דאַס אינגעגענגע פּפּפּטען אין אינגע לוינגענאַפּפּטען אונאַנדזלוג נכט אויפאַראַן וועלטטע מיט דען פּיסטען אין שאַפּפּטען, אונד דורך זיינע צוואַנ־גענדלינג, אבער דאָך אַללע דיינע דער קאַמטע אים־פּלעלענדע בריסטשטמטע וויינע פּעטטען עטשטאַלט קוידע צו נעגען; עס וואָללט נכט שלאַפען; טרוט עס שטעהן וואָהל מאַנטע שטונדע לאַנג אויף דעם אים, לאַבעטעלע

מאַרשאַלל אונד שטעהט אַללגעמיין אין זעהר אַבלעבע רופּע, נאַמענטלידיך זיטטפּרוּט דיא טהאַטע־זאַכע ערוויזגען אויזט, דאַס ער פּרעטיגדענע קאַפּטבאַר־קייטען אים דעם פאַלאַסטע אים וועד־טהע פאַן 70,000 פּפּפּנד שטערלינג (700,000 פל.). דיא זיינער אבהוט אַלס מישער אינפערטרוט וואַ־רען, נעטוועדעט דאַס. בזוהנער וויז וועגען מיט־שילד אַן דער ערמאָרדונג דעס סולטאַנס אבדזיל אַציין נייין פּעריאַנען אין האַפּפּ, דאַרינטער איך אין אינגאַרשיעד רעגעאַט (ד. ה. אין אינגאַ־. דער צום מאַהאַמעדאַנישען גלויבען אַבערטרעטען איזט), וועלכער דיא שטעללע אינינעס אַרצטעס בים סולטאַן אינגעהאַטטע.

יודען־העטצע אין ארגעניי.

אים אַרטע אַרגעניי אין אַפּזען דאַס אַם 27. אַפּריל אינגע יודען־העטצע שטאַטטגעפונדען, דיא אבערמאַלס אין טייזענדס בייספּיעל לעבעדיג. צו וועלכען יעזולטאַ־טען דיא אנטיסעמיטישע העטצע אין פּרייסען יהרדס, עס לייגט אונס נאַכטשטעהענדע שילדערונג דעם בעדייטעלינגען אנפּפּרעכטאַלטאַ אַר.

אַם 27. אַפּריל פאַנד אין ארגעניי (אינגעס אַרטע פאַן 2200 אינוואָהנערן, דאַרונטער 40 יידישע פאַמיליען) דיא קאָנגרעסלאַנדס־אַלזאַנס דער יעזעטיטסטען שטאַטטס. דיא יעזעטיטסטע עגטפּפּנד אַם נאַכטשטאַנד, וויא דעם בייא וועלכען פּעריאַממלונגען אינלידיג דעם אונ־אַנגענעהמען אַנטשלוסס אַר.

אַם 27. אַפּריל פאַנד אין ארגעניי (אינגעס אַרטע פאַן 2200 אינוואָהנערן, דאַרונטער 40 יידישע פאַמיליען) דיא קאָנגרעסלאַנדס־אַלזאַנס דער יעזעטיטסטען שטאַטטס. דיא יעזעטיטסטע עגטפּפּנד אַם נאַכטשטאַנד, וויא דעם בייא וועלכען פּעריאַממלונגען אינלידיג דעם בעדייטעלינגען אַנטשלוסס אַר.

אין ארגעניי אַרטע אַנוועזענדע אַנגעזעהענע אַנטיסעמיטען אונד אַנדערע אַנגעזעהענע אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

מאַן נימטס אַן, דער שיפּענדע וויא דורך דיא אַנטשר־אַלטונג דער דריטשען שטעהענדען צו דעם גלויבען פּער־אַלאַסטס אונד־דען, מאַן פאַלאַנ נעגען אַזאַן שוואַנ נע־וואַלטטהאַטיגע. דער שוס ריפּ יעדאַך איינע אַונגע־הייערע ערענונג דער־פאַר. דיא בעוואָהנערשאַפט וואַרדע דורך דען רוף ערשרעקט: „וויא יודען שיפּענדע אין דיא כרייסטען!“ פּן אַמטמעלטע זיך דאַרטיף רוי־פּ באַלדע אונד וואַרפען בייא וועגען (נאַך אנדערע אַנגאַ־בע בייא דרייצען) יידישען אינוואָהנערן. דיא אַן דער שטאַדט פּערטהיילע וואַרנונ, דיא אַנטסטעהענדע אין: צו ווייטערען יעזעוואַלטטהאַטיגקייטען קאַם עס נכט. אויך וואָללען מעהרערע שטסטע אנגעפיעטע וואַרדען זיין; אין קראַקהעלער וואָרדע פּערשטערט.

אַן דער פאָלגענדען נאַכט וואַרדען אבערמאַלס בייא עטייא (אַדער פּיע־) יידישען אינוואָהנערן דיא פּענסטער אינגעוואָרפען. דיא הייזער דער שטאַטט, דיא מאַן, פאַס באַרנאַהע אַאַמטעד, פאַסטס. דאַהין עס שטייט אין שטייל יקס טרוטעלע אויס. נכט אינע פּענסטערשיבע איזט אין מאַנכעס אינינשטאַקנען הייזע נאַנזן.

ווער נון אין מסטסטאַטט נעזעהען זיין, וויל אינינגעלקלדע נעמאַנד וויססען. יעדערמאַן עקלאַרט, זיך אין זיין הייז צוריקגעגאַנגען צו האַבען. אַלס דער שו־מלס לאַגינג.

דער שטאַאַטס־אנוואַלט, דער אינשטרוכטענס־יכטער אונד דער לאַנדראַטט זינד גלייכצייטיג אין אינגען אינ־נעס־אַפּפּנד אונד דיא אונטערזוכונג איזט אים פאַללטטען גאַנגע. פּן זינד דאַללבעסס דיא שענדאַטטען שטאַאַנ־נייט; וויא דיעוועלבען וואַהרנונ דעס קראַאַללען נעזעהן־ען זינד. אים אנגעזיכט. זיא אַללען נעדאַכע אַטטאַל־לען־נאַנגע נעמאַכט האַבען.

בייגיטס אַם אינינגען וואַכען וואַרען פאַלאַכטען אין דער ראַטטינגן סינאַגאָגע אנגעשלאַגען, וועלכע דיא יודען אייפאַפּרעטטען, עטטעזעדיג אין פּיער וואַכען אַנטצ־וויי־נאַנדערן אדער זיך אויף „שטייקע אים דען האַנד נעמאַכט צו מאַכען“. אינע אַפּפּענדיגונג העטצע וואַרדע אינטער דער לייטונג אינינעס אַבער־לעהרערס אונד אינינעס באַקער־מייסטערס בעשריגען. אויך דער בריגע־מייסטער זאָלל מאַן דיעזער העטצע נעזאַגט האַבען. דער באַטטער אַנגעשאַלטען, דאַס אַלל דאַס וויידען נעמאַכט האַבען.

בייגיטס אַם אינינגען וואַכען וואַרען פאַלאַכטען אין דער ראַטטינגן סינאַגאָגע אנגעשלאַגען, וועלכע דיא יודען אייפאַפּרעטטען, אַלס פאַלאַכטע אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

מאַן נימטס אַן, דער שיפּענדע וויא דורך דיא אַנטשר־אַלטונג דער דריטשען שטעהענדען צו דעם גלויבען פּער־אַלאַאַסטס אונד־דען, מאַן פאַלאַנ נעגען אַזאַן שוואַנ נע־וואַלטטהאַטיגע. דער שוס ריפּ יעדאַך איינע אונגע־הייערע ערענונג דער־פאַר. דיא בעוואָהנערשאַפט וואַרדע דורך דען רוף ערשרעקט: „וויא יודען שיפּענדע אין דיא כרייסטען!“ פּן אַמטמעלטע זיך דאַרטיף רוי־פּ באַלדע אונד וואַרפען בייא וועגען (נאַך אנדערע אַנגאַ־בע בייא דרייצען) יידישען אינוואָהנערן. דיא אַן דער שטאַדט פּערטהיילע וואַרנונ, דיא אַנטסטעהענדען אין: צו ווייטערען יעזעוואַלטטהאַטיגקייטען קאַם עס נכט. אויך וואָללען מעהרערע שטסטע אנגעפיעטע וואַרדען זיין; אין קראַקהעלער וואָרדע פּערשטערט.

אַן דער פאָלגענדען נאַכט וואַרדען אבערמאַלס בייא עטייא (אַדער פּיע־) יידישען אינוואָהנערן דיא פּענסטער אינגעוואָרפען. דיא הייזער דער שטאַטט, דיא מאַן, פאַס באַרנאַהע אַאַמטעד, פאַסטס. דאַהין עס שטייט אין שטייל יקס טרוטעלע אויס. נכט אינע פּענסטערשיבע איזט אין מאַנכעס אינינשטאַקנען הייזע נאַנזן.

ווער נון אין מסטסטאַטט נעזעהען זיין, וויל אינינגעלקלדע נעמאַנד וויססען. יעדערמאַן עקלאַרט, זיך אין זיין הייז צוריקגעגאַנגען צו האַבען. אַלס דער שו־מלס לאַגינג.

דער שטאַאַטס־אנוואַלט, דער אינשטרוכטענס־יכטער אונד דער לאַנדראַטט זינד גלייכצייטיג אין אינינעס אינ־נעס־אַפּפּנד אונד דיא אונטערזוכונג איזט אים פאַללטטען גאַנגע. פּן זינד דאַללבעסס דיא שענדאַטטען שטאַאַנ־נייט; וויא דיעוועלבען וואַהרנונ דעס קראַאַללען נעזעהן־ען זינד. אים אנגעזיכט. זיא אַללען נעדאַכע אַטטאַל־לען־נאַנגע נעמאַכט האַבען.

בייגיטס אַם אינינגען וואַכען וואַרען פאַלאַכטען אין דער ראַטטינגן סינאַגאָגע אנגעשלאַגען, וועלכע דיא יודען אייפאַפּרעטטען, אַלס פאַלאַכטע אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

מאַן נימטס אַן, דער שיפּענדע וויא דורך דיא אַנטשר־אַלטונג דער דריטשען שטעהענדען צו דעם גלויבען פּער־אַלאַאַסטס אונד־דען, מאַן פאַלאַנ נעגען אַזאַן שוואַנ נע־וואַלטטהאַטיגע. דער שוס ריפּ יעדאַך איינע אונגע־הייערע ערענונג דער־פאַר. דיא בעוואָהנערשאַפט וואַרדע דורך דען רוף ערשרעקט: „וויא יודען שיפּענדע אין דיא כרייסטען!“ פּן אַמטמעלטע זיך דאַרטיף רוי־פּ באַלדע אונד וואַרפען בייא וועגען (נאַך אנדערע אַנגאַ־בע בייא דרייצען) יידישען אינוואָהנערן. דיא אַן דער שטאַדט פּערטהיילע וואַרנונ, דיא אַנטסטעהענדען אין: צו ווייטערען יעזעוואַלטטהאַטיגקייטען קאַם עס נכט. אויך וואָללען מעהרערע שטסטע אנגעפיעטע וואַרדען זיין; אין קראַקהעלער וואָרדע פּערשטערט.

אַן דער פאָלגענדען נאַכט וואַרדען אבערמאַלס בייא עטייא (אַדער פּיע־) יידישען אינוואָהנערן דיא פּענסטער אינגעוואָרפען. דיא הייזער דער שטאַטט, דיא מאַן, פאַס באַרנאַהע אַאַמטעד, פאַסטס. דאַהין עס שטייט אין שטייל יקס טרוטעלע אויס. נכט אינע פּענסטערשיבע איזט אין מאַנכעס אינינשטאַקנען הייזע נאַנזן.

ווער נון אין מסטסטאַטט נעזעהען זיין, וויל אינינגעלקלדע נעמאַנד וויססען. יעדערמאַן עקלאַרט, זיך אין זיין הייז צוריקגעגאַנגען צו האַבען. אַלס דער שו־מלס לאַגינג.

דער שטאַאַטס־אנוואַלט, דער אינשטרוכטענס־יכטער אונד דער לאַנדראַטט זינד גלייכצייטיג אין אינינעס אינ־נעס־אַפּפּנד אונד דיא אונטערזוכונג איזט אים פאַללטטען גאַנגע. פּן זינד דאַללבעסס דיא שענדאַטטען שטאַאַנ־נייט; וויא דיעוועלבען וואַהרנונ דעס קראַאַללען נעזעהן־ען זינד. אים אנגעזיכט. זיא אַללען נעדאַכע אַטטאַל־לען־נאַנגע נעמאַכט האַבען.

בייגיטס אַם אינינגען וואַכען וואַרען פאַלאַכטען אין דער ראַטטינגן סינאַגאָגע אנגעשלאַגען, וועלכע דיא יודען אייפאַפּרעטטען, אַלס פאַלאַכטע אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

דער יעזולטאַט אַיינע אַנטיסעמיטישען אַנגעזעהענען אַנטיסעמיטען אין שוס פּיעל.

מאַן נימטס אַן, דער שיפּענדע וויא דורך דיא אַנטשר־אַלטונג דער דריטשען שטעהענדען צו דעם גלויבען פּער־אַלאַאַסטס אונד־דען, מאַן פאַלאַנ נעגען אַזאַן שוואַנ נע־וואַלטטהאַטיגע. דער שוס ריפּ יעדאַך איינע אונגע־הייערע ערענונ